

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ചതുർഥസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച

ഭൃഗ്വാദയസ്തേ മൂനയോ ലോകാനാം ക്ഷേമദർശിനഃ |
ഗോപ്തൃയസതി വൈ നൃണാം പശ്യന്തഃ പശുസാമൃതാം || 1 ||

വീരമാതരമാഹൂയ സുനീമാം ബ്രഹ്മവാദിനഃ |
പ്രകൃത്യസമ്മതം വേനമഭ്യഷിഞ്ചൻ പതിം ഭുവഃ || 2 ||

ശ്രുത്വാ നൃപാസനഗതം വേനമത്യുഗ്രശാസനം |
നിലിതധൂർദസ്യവഃ സദ്യഃ സർപത്രസ്താ ഇവാഖവഃ || 3 ||

സ ആരൂഢനൃപസ്ഥാന ഉന്നഭോഷ്ടവിഭൂതിഭിഃ |
അവമേനേ മഹാഭാഗാൻ സ്തബ്ധഃ സംഭാവിതഃ സ്വതഃ || 4 ||

ഏവം മദാസ്യ ഉത്സികതോ നിരങ്കുശ ഇവ ദ്വിപഃ |
പര്യടൻ രഥമാസ്ഥായ കമ്പയന്നിവ രോദസീ || 5 ||

ന യഷ്ടവ്യം ന ദാതവ്യം ന ഹോതവ്യം ദ്വിജാഃ ക്വചിത് |
ഇതി ന്യവാരയദ്ധർമം ഭേദീഘോഷേണ സർവശഃ || 6 ||

വേനസ്യാവേക്ഷ്യ മൂനയോ ദുർവൃത്തസ്യ വിചേഷിതം |
വിമൃശ്യ ലോകവ്യസനം കൃപയോചുഃ സു സത്രിണഃ || 7 ||

അഹോ ഉദയതഃ പ്രാപ്തം ലോകസ്യ വ്യസനം മഹത് |
ദാരുൺയുദയതോ ദീപ്തേ ഇവ തസ്തരപാലയോഃ || 8 ||

അരാജകഭയാദേഷ കൃതോ രാജാതദർഹണഃ |
തത്ത്വോപ്യാസീദ്ഭയം ത്വദ്യ കഥം സ്യാത്ത്വസ്തി ദേഹിനാം || 9 ||

അഹേരിവ പയഃ പോഷഃ പോഷകസ്യാപ്യനർമഭ്യത് |
വേനഃ പ്രകൃത്യൈവ ഖലഃ സുനീമാഗർഭസംഭവഃ || 10 ||

നിരൂപിതഃ പ്രജാപാലഃ സ ജിഹ്വാംസതി വൈ പ്രജാഃ |
തഥാപി സാന്ത്വയേമാമും നാസ്താംസ്തത്പാതകം സ്യശേത് || 11 ||

തദ്വിദ്യദ്ഭിരസദ്യുത്തോ വേനോസ്താഭിഃ കൃതോ നൃപഃ |
സാന്ത്വിതോ യദി നോ വാചം ന ഗ്രഹീഷ്യത്യധർമകൃത് || 12 ||

ലോകധിക്കാരസന്ദഗ്ധം ദഹിഷ്യാമഃ സ്വതേജസാ |
ഏവമധ്യവസായൈനം മൂനയോ ഗുഡമന്യവഃ |
ഉപവ്രജ്യാബ്രൂവൻ വേനം സാന്ത്വയിത്വാ ച സാമഭിഃ || 13 ||

മൂനയ ഊചുഃ
നൃപവര്യ നിബോധൈതദ്യുത്തേ വിജ്ഞാപയാമ ഭാഃ |
ആയുഃശ്രീബലകീർത്തിനാം തവ താത വിവർധനം || 14 ||

ധർമ ആചരിതഃ പുംസാം വാങ്മനഃകായബുദ്ധിഭിഃ |
ലോകാൻ വിശോകാൻ വിതരത്യമാനന്ത്യമസംഗിനാം || 15 ||

സ തേ മാ വിനശേദ്വിര പ്രജാനാം ക്ഷേമലക്ഷണഃ |
യസ്മിൻ വിനഷ്ടേ നൃപതിരൈശ്വർയാദവരോഹതി || 16 ||

രാജന്നസാധ്യമാത്യേഭ്യശ്ചോരാദിഭ്യഃ പ്രജാ നൃപഃ |
രക്ഷൻ യഥാ ബലിം ഗൃഹ്ണന്നിഹ പ്രേത്യ ച മോദതേ || 17 ||

യസ്യ രാഷ്ട്രേ പുരേ ചൈവ ഭഗവാൻ യജ്ഞപുരുഷഃ |
ഇജ്യതേ സ്വേന ധർമ്മേണ ജനൈർവർണാശ്രമാൻവിതൈഃ || 18 ||

തസ്യ രാജേണാ മഹാഭാഗ ഭഗവാൻ ഭൂതഭാവനഃ |
പരിതുഷ്യതി വിശ്വാത്മാ തിഷ്ടതോ നിജശാസനേ || 19 ||

തസ്മിൻസ്തൃഷ്ടേ കിമപ്രാപ്യം ജഗതാമീശ്വരേശ്വരേ |
ലോകാഃ സപാലാ ഹ്യേതസ്മൈ ഹരന്തി ബലിമാദ്യതാഃ || 20 ||

തം സർവലോകാമരയജ്ഞസംഗ്രഹം
ത്രയീമയം ദ്രവ്യമയം തപോമയം |
യജ്ഞൈർവിചിത്രൈർയജ്ഞതോ ഭവായ തേ
രാജൻ സ്വദേശാനനുരോദ്ധുമർഹസി || 21 ||

യജ്ഞേന യുഷ്മദ്വിഷയേ ദ്വിജാതിഭി -
ർവിതായമാനേന സുരാഃ കലാ ഹരേഃ |
സ്വിഷ്ടാഃ സുതുഷ്ടാഃ പ്രദിശന്തി വാംഛരിതം
തദ്ധേലനം നാർഹസി വീര ചേഷ്ഠിതും || 22 ||

വേന ഉവാച
ബാലിശാ ബത യുയം വാ അധർമ്മേ ധർമ്മാനിനഃ |
യേ വൃത്തിദം പതിം ഹിത്വാ ജാരം പതിമുപാസതേ || 23 ||

അവജാനന്ത്യമീ മൂഢാ നൃപരുപിണമീശ്വരം |
നാനുവിന്ദന്തി തേ ഭദ്രമിഹ ലോകേ പരത്ര ച || 24 ||

കോ യജ്ഞപുരുഷോ നാമ യത്ര വോ ഭക്തിരീദൃശീ |
ഭർതൃസ്സേഹവിദൂരാണാം യഥാ ജാരേ കൃയോഷിതാം || 25 ||

വിഷ്ണുർവിരിഞ്ചോ ഗിരിശ ഇന്ദ്രോ വായുർയമോ രവിഃ |
പർജ്ജന്യോ ധനദഃ സോമഃ ക്ഷിതിരഗ്നിരപാവതിഃ || 26 ||

ഏതേ ചാൻയേ ച വിബുധാഃ പ്രഭവോ വരശാപയോഃ |
ദേഹേ ഭവന്തി നൃപതേഃ സർവദേവമയോ നൃപഃ || 27 ||

തസ്മാൻമാം കർമ്മഭിർവിപ്രാ യജുധ്വം ഗതമത്സരാഃ |
ബലിം ച മഹ്യം ഹരത മത്തോന്യഃ കോഽഗ്രഭുക് പുമാൻ || 28 ||

മൈത്രേയ ഉവാച
ഇത്ഥം വിപര്യയമതിഃ പാപീയാനുത്പഥം ഗതഃ |
അനുനീയമാനസ്ത്വദ്യാച്ഛാൻ ന ചക്രേ ഭൃഷ്ടമംഗലഃ || 29 ||

ഇതി ത്യേസത്കൃതാസ്തേന ദ്വിജാഃ പണ്ഡിതമാനിനാ |
ഭഗായാം ഭവ്യയാച്ഛായാം തസ്മൈ വിദുര ചുക്രുകുധുഃ || 30 ||

ഹന്യതാം ഹന്യതാമേഷ പാപഃ പ്രകൃതിദാരുണഃ |
ജീവഞ്ജഗദസാവാശു കुरुതേ ഭസ്മസാദ്ധുവം || 31 ||

നായമർഹത്യസദ്യുത്തോ നരദേവവരാസനം |
യോഽധീയജ്ഞപതിം വിഷ്ണും വിനിന്ദത്യനപത്രപഃ || 32 ||

കോ വൈനം പരിചക്ഷീത വേനമേകമൃത്യേശുഭം |
പ്രാപ്ത ഇൗദൃശമൈശ്വര്യം യദനുഗ്രഹഭാജനഃ || 33 ||

ഇത്ഥം വ്യവസിതാ ഹന്തുമൃഷയോ രൂഢമന്യവഃ |
നിജഘ്നൂർഹുകൃതൈർവേനം ഹതമച്യുതനിന്ദയാ || 34 ||

ഋഷിഭിഃ സ്വാശ്രമപദം ഗതേ പുത്രകലേവരം |
സുനീമാ പാലയാമാസ വിദ്യായോഗേന ശോചതീ || 35 ||

ഏകദാ മൂനയസ്തേ തു സരസ്വത്സലിലാപ്തതാഃ |
ഹുത്യാഗ്നീൻ സത്കമാശ്ചക്രൂരുപവിഷ്ടാഃ സരിത്തടേ || 36 ||

വീക്ഷ്യോത്ഥിതാംസ്തദോത്പാതാനാഹുർലോകഭയങ്കരാൻ |
അപ്യഭദ്രമനാമായാ ദസ്യുഭ്യോ ന ദവേദ്ഭുവഃ || 37 ||

ഏവം മൃശന്ത ഋഷയോ ധാവതാം സർവതോദിശം |
പാംസുഃ സമുത്ഥിതോ ഭൂരിശ്ചോരാണാമഭിലുബ്ധതാം || 38 ||

തദുപദ്രവമാജ്ഞായ ലോകസ്യ വസു ലുബ്ധതാം |
ഭർതര്യുപരതേ തസ്തിന്നന്യോന്യം ച ജീഘാംസതാം || 39 ||

ചോരപ്രായം ജനപദം ഹീനസത്ത്വമരാജകം |
ലോകാൻ നാവാരയംഛരക്താ അപി തദ്ദോഷദർശിനഃ || 40 ||

ബ്രാഹ്മണഃ സമദ്യക് ശാന്തോ ദീനാനാം സമുപേക്ഷകഃ |
സ്രവതേ ബ്രഹ്മ തസ്യാപി ഭിന്നഭാഗ്യാത്പയോ യഥാ || 41 ||

നാംഗസ്യ വംശോ രാജർഷേരേഷ സംസ്ഥാതുമർഹതി |
അമോഘവീരയാ ഹി നൃപാ വംശ്യേന്ദ്രിൻ കേശവാശ്രയാഃ || 42 ||

വിനിശ്ചിതൈവമൃഷയോ വിപന്നസ്യ മഹീപതേഃ |
മമന്മുരൂരും തരസാ തത്രാസീദ്ബാഹുകോ നരഃ || 43 ||

കാകകൃഷ്ണോതിഹ്രസ്വാംഗോ ഹ്രസ്വബാഹുർമഹാഹനഃ |
ഹ്രസ്വപാന്നിഗ്നാസാഗ്രോ രക്താക്ഷസ്താമ്രമൂർധജഃ || 44 ||

തം തു ത്യേവനതം ദീനം കിം കരോമീതി വാദിനം |
നിഷീദേത്യബ്രുവംസ്താത സ നിഷാദസ്തത്ത്വേഭവത് || 45 ||

തസ്യ വംശ്യാസ്തു നൈഷാദാ ഗിരികാനനഗോചരാഃ |
യേനാഹരജ്ജായമാനോ വേനകൽമഷമുൽബണം || 46 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ചതുർഥസ്കന്ധേ പൃഥുചരിതേ നിഷാദോത്പത്തിർനാമ ചതുർദശോധ്യായഃ ||